

mesu je bila od 6 do 12 šilingov funt, govejega pa 16 do 28 šilingov. Konji za mesnico so se prodajali od 15 do 60 nemških tolarjev (1 nemški tolar znaša 96 šilingov ali po naše 1 gold. 20 kr.).

V Berolinu so prvo konjsko mesnico odprli leta 1847. Lakota onega leta je ondašnjim mesnicam dala 3000 kónj; od leta 1853. do 1868. se je število za mesnice zaklanih kónj od 367 pomnožilo na 4026; koljejo se konji pod gosposkino kontrolo, plačujejo se taki konji od 18 do 45 tolarjev, funt mesá veljá okoli 10 šilingov.

Tudi na Dunaji so začeli konje 1854. leta klati pod ostro kontrolo; zaklali so jih vsako leto več, tako, da leta 1869. je zakladnih bilo 1555.

V Parizu so odprli prve konjske mesnice l. 1860. Od leta 1867. do 1869. so zaklali 2758 konj, oslov in mul (osel in mula spadata tudi pod konjski razpol). Ob času vojske so v prvi polovici leta 1870. vsak mesec zaklali čez 300 konj, julija meseca 371, avgusta meseca (ko se je vojska začela) 426, oktobra 2.460, novembra meseca pa celó 7446. V začetku vojske, ko so mesto Pariz zaprli, je bilo okoli 100.000 konj v tem mestu, katerih so do novembra meseca zaklali 30.000 in povžili. Cena zaklanih konj je od 7 do 10 tolarjev poskočila do 200 in 230 tolarjev.

Ta pregled kaže, da se mnogo konjskega mesá povžije in da je konjsko mesó dobro in zdravo. Vendar ne bode nikdar prišlo do tega, da bi se konjsko meso živalo kakor goveje, ker meso mladih zdravih kónj bilo bi veliko draže memo govejega, mesó od stare mrhe pa ni nič vredno.

Dopisi.

Iz Rusije 20/8. aprila. — *η* — Gospodje liberalci, katerim je začasno izročena sreča Avstrije in njenih narodov, morajo se čutiti hembrane junake — ali pa so morda samo njihovi židovski lakaji lačni kacega „gschäftelna“ na birži? Tukajšnji časopisi so to zimo večkrat donášali prevode zadornih Peštansko-Lojdovih in Dunajsko-Pressenih člankov. Včasih so se nad njimi samo posmejali, včasih jim dokazovali njihovo neumno zlobo z „vostočnim voprosom“. Kakošno vostočno vprašanje? Tam, kjer cis- in transliberalci hité polje gnojiti za posetev svoje gnjile politike in vlasti, ni za Rusijo nikakoršnega vprašanja več. V tem smo dobro prepričani. Tisti veliki?, ki se je zval „Pariški traktat“, se je podrl, in tega razrušenja je Turčija po vidimomu samo komaj čakala. Grško-Bolgarsko vprašanje je Turčijo mučilo, dokler je ni Ignatjev podučil, da Carograški patrijarhat je nepoboljšljiv; Peštanskemu Lojdu vsa njegova zofistika se zanesljivimi viri vred ni nič pomagala, in mu tudi v prihodnje pri podobnih slučajih ne bode, v tem bi se lahko podučil pri marsikomu, morda tudi pri knjazu Božidarju. In pa celó Avstriji kaj hoče Rusija? Njej ona želi vse samo dobro, namreč, da bi se njeni narodi skoro pogodili med seboj, ter se ukoreninila na Dunaji zdrava, zanesljiva politika. Od Avstrije Rusija niti ne tirja nagrade za 1848. leto, niti se nad njo ne misli maščevati za vedenje ob času Krim-ske vojske, še manj pa za Beustove blamaže. Vse, kar od nje tirja, je varnost in sosedska poštenost, kajti zraven vulkana je nekako neprijazno sedeti! Liberalizem, to je, moderna tiranija dobro ve, da, če se ne podviza v kratkem odrezati slovanstvu žile, so dnevi njenega gospodstva v Avstriji kmalu pri kraji. V Peštu in na Dunaji so se dovolj prepričali, da dandanes se narodi ne iztrebljajo iz svoje lastnine tako meni nič tebi nič, kakor so se iztrebili pred 800 leti iz Panonije in Norika, in pozneje se iztrebljali iz se-

vernejih deželá Avstrije. Dandanes ima svet bistrejše oči in tanši sluh. — Rusija dobro pozná tudi daljnější račun Avstrijskih Prusakov, na slučaj, ko bi se jim prvi za misel ne udal. Pa ko bi jih Prusija res poslušala, ko bi se res rešila, še ne prebavivši novih provincij, pogoltniti česke in slovenske dežele, tedaj gospodovati tudi na jadranskem morji in strahovati Dardanele, trud njen bil bi nekoliko neudobnejši od truda Jasona, ko je prenesel svoje ljudi iz Nauporta v Ilirski zaliv, prišlo bi jej nesti svoj vejeni in trgovski flot čez Moskvo tje pod Trst. Ruski narod ni nič manj trgovski, kakor poljedelski! Rusija je dala Kilu prejeti iz slabih rok v močne, da jej bodo vrata odprta tam, kjer bo imel njen prihodnji trgovski flot edini pomen. To je, kar v Berlinu dobro vedó. Avstrijski Prusaki menda ne tako. Kaj tedaj pomeni vpitje po vojski v Peštu in na Dunaji? Pri tacem položnji homerovskega smeha je zaslužila tista rasa, ki so jo pred nekaj dnevi v „Neue Presse“ izlegli ter v podobi telegrama po svetu izpustili, da je namreč prišlo iz Petrograda na Dunaj nekaj serijoznih vprašanj. Pa ne mara da homerovski smejali so se le njeni očetje, napolnivši si žepe na biržati. Na naše birže ni imela ta stvar, ki je Dunaj po ondotnim sporočilom v strah in trepet povalila, nikakoršnega upliva. Nek znani Petrograški birževi spekulant, prečitavši trevožni telegram, se nasmehne: „što za pleska v Avstriji, vedjmi l', što že?“ ter mirno dalje plačuje 100 rubljeve bilete narodnega posojila („vnutrenij zajem“) po kurzu 154 rubljev. Mož se ni motil; kurzi domačih papirjev na naših biržah ne toliko niso pali, ampak dva, tri dni pozneje narodnega posojila ni bilo dobiti izpod 156¹/₂ r. Iz tacih obstojateljstev je dovolj jasno, da ruski trgovec se čuti državljana trdne države, velikana stoječega ne na jilavih, ampak na zlatih nogah. (Kon. prih.)

Budanje 4. maja. (Zahvala.) C. k. okrajno glavarstvo v Postojni je blagovolilo, v županijo Budanjsko poslati v pomoč stradajočim turšice in fižola, skupaj 99 mernikov, kar je bilo nakupljeno iz milodarov, ktere so blagosrčni dobrotniki za revne Notranjce letošnjo spomlad zložili. V imenu obdarovanih izrečem očitno zahvalo preblagim dobrotnikom, katerim naj Bog povrne njihovo djansko ljubezen s časnim in večnim blagrom! Že dve leti zaporedoma nas je toča hudo zadela; lahko si toraj preblagi dobrotniki mislijo, da ta pomoč je prišla nam v veliko tolažbo. France Koren, župan.

Dolensko 3. maja. — Bil sem po opravih na poti skozi Kostanjevico na Dolenskem. Ker sem v časnikih bral, kako vneti so Kostanjevčanje — se ve, da ne brez izjeme — za decembersko ustavo, za razširjanje liberalne omike in liberalnega napredka, lahko si mislite, da se začudim zeló, ko po mestu ugledam onemu hvalisanemu napredku nasprotna znamenja. Ulice, po katerih popotujem, kažejo, da menda ravno za „napredek“ prevneti mestjani so na-nje popolnoma pozabili, kajti po suhi poti do mesta pripotovavši najdem v mestu veliko blata na zanemarjenih ulicah; videvši to, se čudim pa mislim, da sem menda v najslabeje ulice prišel, al kmalu zvem, da drugej je še veliko huje; zvedel sem pa tudi pri tej priložnosti na tolažbo svojo, da nekteri vrli mestjani, ki niso za „liberalni“, ampak za pravi napredek vneti, to zanikrnost težko trpé. Primerilo se mi je tudi, da sem nehoté prešiče pred seboj po mestu preganjal, a kmalu zvem, da to ni nič kaj nenavadnega, da po ulicah Kostanjeviškega mesta prešiči in druge živali ljudém navadno tovaršijo delajo in menda se še pri procesijah in pogrebih ljudém pridružujejo. Posebno pa sem se začudil, ko sem zvedel, da prešiče še celó na pokopališče spuščajo, da tam kake mrtvaške kosti zasledivši glojejo. Da pa je to, kar mi je bilo pove-

dano, verjetno, spoznal sem sam iz tega, ker gredé proti pokopališču sam zagledam konja na pokopališču se pasti, in čegav je bil? — županov! so mi rekli. — Ali je mar to hvalisani „napredek“: zabavljati po krčmah in družih hišah zoper vero, cerkev in njene namestnike, posebno pa laži kovati zoper domačo vrlo duhovščino, ki se pošteno poganja za vero in cerkvene pravice in pravi narodni napredek, in še „Tagblatt“ na pomoč klicati, da pomaga laži kovati in blato metati v domače svetinje, zraven pa občinske dolžnosti zanemarjati, in ne gledati na potrebe in korist mesta in soseske, ne marati za to, da se mestu sramota napravlja, in posvečenemu kraju nečast godí? Recite možje, ki še niste popolnoma zaslepljeni po nemčurskem liberalizmu, ali je to napredek? — Da bi se pač kmalu vrli Kostanjevčani osrčili in uprli laži-napredku, in se poganjali za pravi napredek, ki se dá le na podlagi resnice in pravice doseči!

V Mokronogu 3. maja. (*Sleparsk agent.*) Kakor hladilno olje na skeleče rane so bile besede nekega agenta, ki je tukajšnjim revnim posestnikom pridigoval, da zastopa neko dunajsko banko, ki posodi denarja, kolikor ga kdo hoče. Ker pa človek rad verjame, česar si želi, privrelo je veliko ljudi iz okolice, da bi se za denarje oglasili, in agent, ki je imel brž ko ne raztrgane žepe, si jih je precej „zaflikal“. Zahteval je namreč od vsacega za pisarijo itd. en goldinar. Če je taka, da dobi vsak kolikor hoče — si mislim — grem pa tudi jaz po nekaj tisučev. Ko pridem v sobo, kjer so gospod ljudi „gorjemali“, bila je soba polna tacih. „Gospod“ so prašali vsacega posebej: koliko poslopij ima in kakošna so ta poslopja (za grunte se ve da niso nobenega prašali), potem pa so dali vsakemu listek in komur so ga dali, bil je „gospodu“ goldinar dolžan. Jaz pogledam listke in vidim, da so začasna potrdila neke dunajske zavarovalne banke. Videl sem dalje tudi zavarovalne oglase, s kterimi so se zavarovali vsi za sedem, ki so prišli po denarje, česar pa večina ne vé. — Reč pa je tako-le: Na Dunaji se je osnovala banka, ki garantira za 70 odstotkov hipotekarno vknjiženih dolgov ali pa posestnikom posestva reši, ki bi imela prodana biti, s tem, da spremeni njih dolgove v anuitete (to je, v letna plačila). Denarjev na posodo, kakor hranilnice, ne daje. Omenjeni „agent“ je slišal menda zvoniti o tej banki in je njene, sicer dobre namene zlo porabil, da je ljudi lože goljufal. Večina teh revežev je denarje na posodo vzela in sedaj bodo morali še doplačevati, da bodo zavarovani, denarjev pa ne bodo dobili. Ker pa ne bodo mogli premije plačati, bodo tudi zadatje zgubili. (Kon. prih.)

Iz Kranja 1. maja. — Spominku, ki na pokopališču našem kaže kraj, kjer počiva neumrli vladar slovenske poezije France Prešeren, pridružil se bode letošnjo jesen spominek pesnika, čegar preroški duh nam Slovencem obeta prihodnosti boljše blagi čas. Zato si je odbor za Jenkov spominek izbral sledeče vrstice iz lepe njegove pesmi „Gori“, ki so, razen pesnikovega imena, dne in leta njegovega rojstva in smrti, vsekane v spominek in se glasé tako-le:

„Ko jaz v gomili črni bom počival,
I zelen mah poraste nad menoj;
Veselih časov srečo bo vžival,
Imel bo jasne dneve národ moj“.

Tolažilen bode ta napis za nas, ki če tudi le v prihodnosti vidimo srečen narod, ko se oslepljiva mrena na očéh našim nasprotnikom bode predrla in enakopravnost iz papirja v življenje stopila. Spominek bo v velikosti in obliki popolnoma Prešernovemu enak, le da bo Jenkov iz trdnega nabrežinskega kamena. Delo je brez vsega dobička iz domoljubja prevzel dobroznani

kiporez in kamnosek na Gorenškem g. Janez Vurnik, kar tukaj v čast njegovo očitno naznanujemo. Da bode g. Vurnik prevzeto delo mojstersko izvršil, temu porok nam je mnogo del njegovih, ki se vidijo po cerkvah naših. Eno najlepših pa je znabiti veliki oltar v Naklem, ki ga ne le priprosti, temuč tudi strokovnjaki hvalijo zeló. — Priobčujemo pa to za vse Slovence zanimivo zadevo, da daritelji za S. Jenkov spominek ali tudi drugi blage volje pritrdijo odborove namene ali da svetujejo kaj boljega. Ker pa bo spominek več veljal, kakor dozdej nabranih v ljubljanski hranilnici naloženih 260 gold., želeti je, da še mnogo njegovih častiteljev stopi v vrsto dariteljev. Darove prejema odborov blagajnik gosp. Ferd. Sajovec. — Ker Vam že davno v društvenih naših zadevah poročali nismo, nikar ne mislite, da spimo. Nočemo Vam kratiti druzega prostora s popisovanjem veselice, ki so druga drugi enake. Imeli smo letošnji zimski čas v čitalnici nekoliko pravmičnih zabav z gledališnimi igrami, petjem itd. Tudi „Gorenski Sokol“ se je nekako oživil in je napravil tri dobro obiskovane veselice, pri kterih smo se prepričali, da ima nektere prav dobre gledališčne in pevske moči. — Konečno pa moramo danes še posebno omeniti hvalevredno prizadevanje g. Alojza Račiča, učitelja v Šmartnem, ki je kot pevovodja pri čitalničnih besedah z dobro ubranim petjem zeló vstregel željam občinstva in nas je dvakrat celó s prav dobro izurjenim ženskim zborom razveselil, kteremu zato še posebno izrekujemo svoje priznanje. — Kakor slišimo, napravijo binkoštno praznike ljubljanski pripravniki v čitalnici naši „dobrodelno besedo“ za stradajoče Dolence in Notranjce. Nadjaje se izvrstnega programa jim že zdaj zakličemo: Dobro došli!

Iz Idrije. — 16. dne u. m. je tukaj gosp. dr. Jurij Dolinar, c. kr. rudarski kirurg v pokoji, v 78. letu svoje starosti umrl. Celih 46 let je bil marljiv zdravnik; slovel pa je posebno zarad velikega botaniškega znanstva. Spisal je leta 1843. v latinskem jeziku knjigo: „Enumeratio plantarum phanerogamicarum in Austria inferiore crescentium“. Mnogo botaniških društev vnanjih držav ga je počastila s tem, da so ga za svojega uda imenovali. Obilo zbirko rastlin je daroval kranjskemu muzeju.

Iz Ljubljane. (*Državni naši poslanci*) gredó menda še le konec tedna v državni zbor, ki se je včeraj, po prestanku ob veliki noči, zopet začel. Ker so po soglasnem odobrenji narodnega kluba šli v pričujočo sesijo državnega zbora po tem, ko so prišli, razen Čehov, federalisti vseh družih dežel, tedaj ni političnega razloga, da ne bi šli zdaj na Dunaj, ko se isto, le nekoliko tednov pretrgano zborovanje zopet nadaljuje. Da bi naši narodni poslanci politično svojo doslednost prodali za „kuhano lečo“ kake železnice, tega naj si nikakor in nikoli ne domišljujejo centralistični ustavoverci! Preneumna laž so tedaj vse pisarije „Pressine“, da se „nekako kaže“, da zarad železnice utegnejo kranjski poslanci postati Dalmatinci in Črneti!! Celó abotno pa je to, kar „Tagblatt“ pisari, da zdaj bilo bi nekterih kranjskih voditeljev, ki so zarad železnice bili pri ministerstvu na Dunaji, pomikanje na ustavoverno klop, že prekazno, kajti po sijajni zmagi vladni na Českem jej je dvetretjinska večina gotova, tedaj kranjskih glasov ne potrebuje.“ Take smešnice se pač morejo prodajati le bedakom, ki ne vedó, da noben „Slovenführer“ ni na Dunaji se dobrikal vladi za železnico. Mi smo že enkrat rekli in to ostane rečeno za vselej tudi v imenu naših družnikov: kjer so železnice potrebne, ondi je dolžnost vladi, da podpira njihovo napravo na korist deželi in državi; ako pa niso potrebne, moralo

bi vsako vlado sram biti, da bi jih dajala za premijo političnemu izneverstvu.

— (*Odbor družbe kmetijske kranjske*) je v nedeljo imel svojo mesečno sejo pod predsedstvom gosp. predsednika pl. Wurzbacha in vpričo vladnega zastopnika gosp. Rotha. Dr. J. Bleiweis je zboru naznanil denarne podpore, ki jih je za letošnje leto po dopisu sl. ministerstva kmetijstva od 19. dne u. m. v povzdigo različnih oddelkov kmetijstva prejela iz državnega zaklada družba naša tako-le: za poljsko statistiko 1000 gold., — za kmetijske mašine 500 gld., — za semena 200 gold., — za laneno seme in druga kupčijska semena 300 gold., — za nakup žlahne goveje živine 6000 gold., s tem pogojem, da se kupijo biki in zanesljivim gospodarjem dadó za pleme dotične okolice, kakor so se dajali dozdej, kupijo se pa ob enem tudi žlahne telice, te pa po poti dražbe (licitacije) za nizko ceno prodadó (zato se vprihodnje ne bodo več premije delile govedom, ampak ta denar obrnil le za nakupovanje žlahnih bikov in telic in njih razdelitev med kmete), — za ovce in Sufolske prešiče 1500 gold., — za svilorejo 200 gold., — za čbelorejo 400 gold., — za obdelovanje družbenega vrta na Poljanah 400 gld.; — skupaj po takem 10.500 gold. Pripravljenih je vrh tega proti temu, da odbor ministerstvu stavi dobro podprte predloge, še 1500 gold. za napravo kalí za napajanje živine v krajih, kjer vode pomanjkuje, — za trto- in sadjerejo 500 gold., — za umna gnojišča par sto gold., — za napravo vinske in sadjerejske šole v Bršlinu na Dolenskem zagotavlja ministerstvo podpore potem, ko bodo dotične obravnave z deželnim odborom dognane. V podporo gozdarstva je ministerstvo dalo c. kr. gozdarskemu nadzorniku L. Dimicu za letos in posebno za pogozdovanje Krasa v postojnskem okraji 1150 gold. z nalogo, naj on tudi zasliši mnenje družbe kmetijske. Vrtnarskemu društvu v Ljubljani je dalo 500 gold. Svilorejski družbi v Metliki je ministerstvo dalo podpore za napravo peči, v kateri se morijo svilni kokoni. —

Ker ministerstvo že do 15. dne t. m. želi izvedeti predloge odborove, kolikšna naj bode denarna podpora za prihodnje leto 1873. in za ktere reči, je bilo sklenjeno, da je prihodnji četrtek zopet seja o tej zadevi in poročilo izročeno podpredsedniku dr. Costi.

Dr. J. Bleiweis poroča dalje o panjovih, ki se bodo brezplačno razdelili učiteljem ljudskih šol in pa čbelorejcem, ki so za-nje prosili. Učiteljev je prosilo 28, družih čbelorejcev pa 55, skupaj tedaj 83. Ker je denarna zaloga zadostna, da se vsacemu prosilcu dá en panj Sumperjev, eden pa Porentov, in učitelju vsacemu za nakup čbel še 4 gold., zato predlaga: naj se vsem prosilcem dadó novi panjovi, da tako pridejo okoli in okoli okoli po deželi v povzdigo čbeloreje naše. Predlog je bil enoglasno sprejet.

Za šolski vrt v Kranji se je učitelju Cebinu dovolilo 40 gold.

Poročilo novomeške podružnice se je obširno obravnavalo in se bode po soglasnemu sklepu v smislu obravnave rešilo. Kar se tiče šole kmetijske v Bršlinu bi se bila ta šola v razdelku sadjerejskem in vinorejskem že letos začela, ako bi se bil enoglasni sklep deželnega zbora lanskega in želja družbe kmetijske potrdila; ker pa ministerstvo kmetijstva se ni dalo presiliti o zadevi, ki bode stala na tisoče gld. ne samo za eno leto, temuč tudi za prihodnje čase, zato mu je treba resnega prevdarka o resni stvari.

Podružnica vipavska se naprosi, da poroča o gnojnišču gosp. A. Vidriča v Vipavi, ki je zelo hvaljeno.

— (*Iz deželnega odbora 3. maja.*) Tržaški mestni magistrat toži pri c. k. državni sodnji zastopstva primorske, goriške in kranjske dežele, da bi se povrnili tržaškemu mestu iz zakladov teh dežel oskrbovalni stroški za Primorke, Goričanke in Kranjice, ki so od 1853. leta do konca leta 1864. v Tržaški porodišnici nezakonske otroke porodile, in za povračilo stroškov za kranjske, goriške in primorske najdence (nezakonske otroke), ki so bili od 1853. leta pa do konca junija 1868. leta v tržaško najdenišnico sprejeti. Po tej tožbi bi imela kranjska dežela tržaškemu mestu povrniti oskrbovalnih stroškov za porodnice 49.377 gold. 38 $\frac{1}{2}$ kr., za najdence 287.834 gold. 34 kr., skupaj toraj ogromni znesek 337.211 gold. 72 $\frac{1}{2}$ kr. Taki predrzni tožbi se mora deželni odbor tem bolj upreti, ker je gledé stroškov obeh vrst veljalo načelo za vse dežele, da nobena ni zahtevala od druge povračila za oskrbovanje porodnic in najdencev. — Po imenovanji gosp. Fr. Vilharja za oskrbnika c. kr. jetnišnice v Gradcu izpraznjena služba kontrolorja v tukajšnji deželni posilni delalnici se razpisuje konkurs za oglase o 4 tednih. — Na ponudbo nekoliko prostorov v tukajšnji posilni delalnici v porabo za ženske ječe je c. k. ministerstvo pravosodja deželnemu odboru odgovorilo, da zdaj ne manjka prostora v c. kr. jetnišnicah za ženske jetnike, se tedaj po takem ne prejme ponudba. — O razglasu sl. ministerstva za notranja opravila, da se c. kr. političnim uradnikom pri komisijah za zemljišno odvezo, ki dobivajo plačila iz zaklada zemljišne odveze, draginske priklade na račun tega zaklada izplačujejo, je deželni odbor sklenil, c. kr. vladi odgovoriti, da on ne more tej zahtevi pritrčiti brez dovoljenja deželnega zbora.

— (*Iz deželnega šolskega sveta.*) V seji 2. dne t. m. je bilo sklenjeno med drugimi rečmi, da se stanovišče za žensko pripravnico najame v baron Gallenbergovi hiši na novem trgu; prevdarjana in sprejeta sta bila proračuna šolskega zaklada in pa pripravnic ljudskih šol za leto 1873. Poročilo županstva mesta Kranja o napravi posebnega 4. razreda dekliske šole je bilo na znanje vzeto. Prošnja, naj bi se za šolske potrebe v Žalni tudi za šolsko leto 1872/3 dovolilo 50 gold. podpore iz deželnega šolskega zaklada se priporoča deželnemu odboru. Obravnavalo se je poročilo okrajnega šolskega sveta kočevskega o razširjenji šolskega poslopja v Koprivniku, kjer je okoli 300 za šolo sposobnih otrok, in pa poročilo okrajnega šolskega sveta litijskega o zidanji šole v Kresnicah, kjer je čez 100 šolskih otrok, pa se naprava šole že vleče od leta 1856.

— (*Katol. rokodelska družba*) je imela 28. aprila svojo 17letno občno skupščino, v kateri je njen ravnatelj gosp. prof. dr. Vončina dokazoval, kako krepko družba napreduje, zlasti, kar se je po silnem viharji lanskega leta očistila nekih nemirnih duhov in potem tem bolj okrepcala. Huja ko je bila nevarnost, ki je družbi pretila, bolje so razodevali zvesti družbeniki svojo gorečnost in skrb, da se družba vnovič vtrdi. V ta blagi namen so po popolnoma lastnem nagibu pripravili rokodelskim učencem lepo veselico z božičnim drevesom; v isti namen so delali na to, da bode vprihodnje mogoče zdatnejšo podporo dajati bolnim in onemoglim družbenikom. V tem obziru se je poprejšnja denarnica po splošnem dogovoru in sklepu z začetkom tega leta preuredila, da obsega tudi tiste mlade mojstre, ki ko častni udje pri družbi ostanejo in z družbeniki vred po 20 kr. na mesec vlagajo, v boleznih pa za čas 6 tednov po 3 gold. na teden, za 4 tedne potem poldrugi gold. na teden, dalje pa za 4 tedne 1 gold. na teden, in oziroma na denarne moči tudi nekoliko

podpore za pogreb dobivajo. Le-tá denarnica, ki je ob novem letu imela nekoliko čez 20 gold., je dosegla po mesečnih vlogah družbenikov in po nekterih milodarih narastla že do 72 gold. in do obligacije, ki je vredna 50 gold. Gledé na blagi namen omenjene denarnice se obrača družbeni ravnatelj v svojem sporočilu do milosrčnih dobrotnikov, da bi zlasti v svojih oporokah ne pozabili na ta dobrodelni zavod.

Pristopilo je v zadnjem družbenem letu k družbi 17 pomočnikov, med katerimi je eden odpadel, 4 pa so odptovali; tujih se je oglasilo samo 13, ki pa niso tukaj dela dobili. Šteje zdaj družba 24 družbenih pomočnikov in 12 častnih udov ali mladih mojstrov, tedaj 36 družbenikov, katerih zdaj eni zdaj drugi vsak večer v družbo prihajajo in si ali z igro ali z branjem čas kratijo.

Gledé na denarstvene moči ima družba čez 950 gold. naloženih pri družbi za pomoč obrtnikom in v obligacijah 450 gold.; pomnožil se je družbeni kapital zadnje leto za eno obligacijo, vredno 100 gold., ki jo je družbi volil ranjki stolni korar Janez Novak, in zraven še v svoji oporoki določil, da, ko bi se izsrečkala obligacija od 250 gold., ki jo je volil zavodu v podporo ubogim, polovica dobička ostane katol. rokod. družbi v ta namen, da si sčasoma lastno hišo pridobi. Navadni letni stroški, ki znašajo 278 gold. 75 kr., so se poplačali z letnimi doneski družbenih dobrotnikov in z obrestmi družbenega kapitala, in ostalo je še za prihodnje leto 79 gold. 63 kr.

Konečno je še poročal gosp. predsednik o sedanjem stanu in lepem napredku družbe rokodelskih učencev, kateri neprenehoma vsako nedeljo v dvorano rokod. družbe prihajajo, ter se pri dobrovoljni zdatni podpori gosp. Grosa, semeniškega podvodja, in gosp. Flisa, kateheta nunske deklinške šole, od 5. do 7. zvečer v krščanskem nauku, v zemljepisji in zgodovini podučujejo, in v petji vadijo. Zbranih jih je navadno zlasti v jeseni in pozimi okoli 70; spomladanski in letni čas jih je navadno 50 do 60 skupaj, in sicer od pol šestih do sedmih. Vedejo se sploh tako čedno, da kdor jih zbrane opazuje, ne bi mislil, da ima rokodelske fante pred seboj.

Sprejelo se jih je od jeseni sem 104; zbrisalo potem 28, ki so začeli izostajati; med temi kakih 7, ki so jim domá branili (!) v družbico prihajati; trije so bili izključeni, 9 jih je, ki so med temi postali pomočniki, in od teh sta dva pristopila k rokodelski družbi, 6 pa jih je šlo iz Ljubljane. — Berejo kaj radi, tako da je primernih knjig vedno premalo, in napeljujejo se k varčnosti s takim vspehom, da z dvojčami, ki jih sém ter tje vlagajo, so že vložili 14 gold. 30 kr.

Stroški za knjige, za pevske vaje, za družbenega strežnika in za druge malenkosti znašajo 58 gold. 86 kr.; ti stroški so se lahko poplačali z dobrotnimi darovi, ki jih je gosp. predsednik učencem v prid vseh skupaj dosegel prejel 104 gold., da-si tudi ni v ta namen nikjer naravnost trkal in koledoval. Mili Bog — je rekel — naj povrne stoterokrat dotičnim dobrotnicam in dobrotnikom, zlasti pa blagima gospema Šolmajerjevi in Murnikovi, ki ste zgolj po nagibu svojega blagega srca učencem v veselje in v prid za božično drevo 72 gold., potem pa še 35 gold. nabrali. Ker so uni 72 gld. bili namenjeni posamesnim učencem, zato se za 22 gold. nakupilo nekoliko blagá in razdelilo med učence, ki so bili do novega leta sprejeti in nazoči pri božični veselici, od ostalih 50 gold. pa sta po 2 gold. odmenjena slehernemu učencu, ki potem, ko postane pomočnik, pristopi k katol. rokodelski družbi. — Vse to so djanski dokazi, kako brez kriča in hrupa ta družbica dela po poduku in omiki na korist korenini

(mladini) rokodelskega stanú in je ona pri nas edini pravi „Arbeiterverein“, med tem, ko tako imenovani „Arbeiterverein“ le izdeluje in predeluje štatute in debatuje in debatuje o tem in unem — brez družega vidnega vspeha.

(*Občna slovenska banka.*) Minulo nedeljo popoldne sešlo se je v Ljubljani na povabilo gospodov dr. Jan. Bleiweisa, Josipa Gorupa, Val. Krisperja, Iv. Vilharja in P. Grasselli-a blizo 30 slovenskih rodoljubov iz raznih krajev, posebno tudi iz Štirskega in Goriškega, ki so se posvetovali o napravi denarne banke.* Po vsestranski razpravi določili so glavna načela društvenim pravilom in izvolili osnovalni odbor, ki ima pravila v tem smislu izdelati in jih vladi predložiti v potrjenje. Delnic za novo banko podpisalo se je brž pri tem prvem shodu 318 po 200 gold.

— (*Nova železnica na Kranjskem*) se dela pod zemljo, to je, v Postonjski jami, in bode menda gotova o binkoštih, kedar je največi shod v tej jami, ki je nima para v Evropi. Hvalevredno misel, železnico napraviti po tem podzemeljskem svetu, je sprožil okrajni glavar Globočnik, kteremu bode marsikak obiskovalec te čudapolne jame hvaležen, ki, že zelo truden po dolgi poti, se bode rad vsedel v lične vozičke, ki bodo po dva in dva popotnika naložili in ktere bodo zlahkoma peljali ljudje. Železnica bo šla od vhoda do Kalvarije in bo storila 800 sežnjev dolgo pot v 5 minutah, za ktere peš človek potrebuje pol ure hodá.

— (*Sejm ljubljanski*) ni bil kaj živahen. Štacunarji pravijo, da je bilo malo kupca, pa tudi ne praznih zijalov; kdor je prišel, je večidel kupil. Živine (konj in goved) je bilo mnogo, pa bila je precej draga; kupca malo; Lah je segal po konjih.

— (*Zgodnjo letošnje letino*), ktereje še ne pomnijo enake, potrjuje prikazen, da že zadnji dan meseca aprila so iz Gorice in vipavske doline po železnici prišle prve letošnje češnje v Ljubljano in se od tod peljale na Dunaj; šopek s 4 češnjami se je prodajal po krajcarji.

— (*Izlet narodnih društev.*) V nedeljo 12. maja praznujejo narodna društva Ljubljanska novo spomlad na „Rožniku“. Zjutraj ob 6. uri odrine „Sokol“ s zastavo iz telovadnice svoje, in gre na „Rožnik“ k sveti maši, pri kateri bode združeni moški in ženski zbor Čitalnice pel. — Ob 8. uri bo zajutrak na „Drenikovem vrhu“, in potem odide „Sokol“ proti „Dobrovi“, ter se vrne ob 1. uri popoldne nazaj k obedu, katerega med tem pripravijo ljubeznjive Slovenke. Pri občnem obedu in potem igrala bo ljubljanska godba, in prosto veseljevanje, petje, telovadstvo in ples trajalo bo do 8. ure zvečer, dokler se ne vrne „Sokol“ zopet domú.

Tistim učiteljem in čbelorejcem,

ki so družbo kmetijsko prosili za panjove, se daje na znanje, da se vsacemu bosta dala po 2 panjova, da pa vsak naj sam pride po nju v pisarno družbe kmetijske (nad bregom v Salendrovih ulicah) ali naj koga družega s pismom pooblastí, da ju namesti njega vzame. Gosp. učitelji dobijo pa še po 4 gold. gotovine, potem, ko podpisanemu odboru pošljejo pobotnice, na kateri je krajni šolski svet potrdil, da si je učitelj za dobljena panjova omislil čbel.

Centralni odbor družbe kmetijske
v Ljubljani 5. maja 1872.

* Denarna ta banka ni to, kar zavarovalna banka „Slovenija“; ona ima, kar bodo ob svojem času pravila razodele, ves drug namen, tedaj zavarovalni banki nikakor ni na poti.